

ZAKON Br. 05/L -117**O AKREDITACIJI**

Skupština Republike Kosova,

Na osnovu člana 65 (1) Ustava Republike Kosova,

usvaja:

ZAKON O AKREDITACIJI**POGLAVLJE I
OPŠTE ODREDBE****Član 1
Cilj**

1. Ovaj zakon definiše principe i pravila akreditacije tela za ocenjivanje usaglašenosti koja se bave aktivnostima ocenjivanja usaglašenosti na Kosovu.
2. Ovaj Zakon je u potpunoj saglasnosti sa Uredbom (EC) br. 765/2008 Evropskog parlamenta i Saveta od 9. jula 2008. kojim se utvrđuju uslovi za akreditaciju i nadzor tržišta i kojim se ukida Uredba (EEC) br. 339/93 u delu koji se odnosi na akreditaciju.

**Član 2
Delokrug**

Ovaj zakon se primenjuje za akreditaciju tela za ocenjivanje usaglašenosti koja obavljaju aktivnosti ocenjivanja usaglašenosti na Kosovu.

**Član 3
Definicije**

1. Izrazi upotrebljeni u ovom zakonu imaju sledeće značenje:

1.1. **Akreditacija** – potvrda Nacionalnog akreditacionog organa da telo za ocenjivanje usaglašenosti ispunjava uslove utvrđene usklađenim standardima i ostale dodatne zahteve, tamo gde je sprovodljivo, i ostale dodatne zahteve, uključujući one određene u relevantnim sektorskim šemama, za obavljanje određene aktivnosti procene usaglašenosti;

1.2. **Nacionalno organ za akreditaciju** – jedino telo u državi koje vrši akreditaciju na osnovu ovlašćenja države;

1.3. **Generalna direkcija Kosova za akreditaciju (u daljem tekstu DAK)** – je jedini organ za akreditaciju na Kosovu;

1.4. Logo Generalne direkcije Kosova za akreditaciju – logo koji za identifikaciju, u skladu sa važećim zakonom o državnim simbolima, koristi Generalna direkcija Kosova za akreditaciju;

1.5. Ocenjivanje usaglašenosti – proces kojim se pokazuje da su ispunjeni određeni zahtevi koji se odnose na proizvod, proces, uslugu, sistem, lice ili telo;

1.6. Telo za ocenu usklađenosti – telo koje vrši aktivnosti ocene usaglašenosti, uključujući kalibraciju, ispitivanje, sertifikaciju i kontrolu;

1.7. Tehnička specifikacija – dokument koji propisuje tehničke uslove koje proizvod, proces ili usluga moraju ispunjavati;

1.8 Usklađeni standard – evropski standard koji je usvojen na osnovu zahteva Komisije EU za primenu usklađenog zakonodavstva Evropske unije;

1.9. Kolegijalno ocenjivanje – proces procene nacionalnog akreditacionog tela od strane drugih nacionalnih tela za akreditaciju, koji se sprovodi u skladu sa zahtevima drugih evropskih i međunarodnih organizama za akreditaciju, a skladu sa slučajem i kroz dodatne sektorske tehničke specifikacije;

1.10. Pravila akreditacije – pravila nacionalnog akreditacionog tela kojima se definiše proces akreditacije, prava i obaveze onih koji su uključeni u proces akreditacije i kriterijumi/uslovi koje organ koji se kandiduje za ocenu usaglašenosti mora ispuniti kako bi dobio akreditaciju;

1.11. Sertifikat o akreditaciji – dokument u kojem se navodi da telo za ocenjivanje usaglašenosti ispunjava sve zahteve navedene u pravilima akreditacije i da je nadležno za obavljanje poslova ocenjivanja usaglašenosti u određenim oblastima;

1.12. Simbol akreditacije – simbol koji izdaje akreditaciono telo a koji telo za ocenjivanje usaglašenosti koristiti kao dokaz svog akreditovanog statusa;

1.13. Žalba – zahtev organa za ocenu usaglašenosti za ponovno razmatranje svake negativne odluke Generalne direkcije Kosova za akreditaciju;

1.14. Prigovor – izraz nezadovoljstva svakog lica ili organizacije upućen Generalnoj direkciji Kosova za akreditaciju u vezi njenih aktivnosti ili aktivnosti akreditovanog tela za ocenu usaglašenosti;

1.15. Nadzor – niz aktivnosti, pored ponovne ocene, koje realizuje Generalna direkcija Kosova za akreditaciju za praćenje kontinuiteta ispunjenosti zahteva za akreditaciju organa koji su akreditovani za ocenu usaglašenosti;

1.16. Smanjenje akreditacije – proces oduzimanja akreditacije za deo oblasti akreditacije;

1.17. Proširenje akreditacije – proces proširenja obima akreditacije;

1.18. Suspenzija akreditacije – proces privremenog, delimičnog ili potpunog povlačenja akreditacije;

1.19. **Povlačenje akreditacije** – proces poništavanja akreditacije u potpunosti;

1.20. **Konsalting** – znači učešće u bilo kojoj aktivnosti tela za ocenjivanje usaglašenosti koje je predmet akreditacije;

1.21. **Ministarstvo** – odgovarajuće Ministarstvo za trgovinu i industriju.

Član 4 **Primena akreditacije**

1. Akreditacija tela za ocenjivanje usaglašenosti je dobrovoljna.
2. Akreditacija može biti obavezna za obavljanje određenih poslova ocenjivanja usaglašenosti ukoliko je to propisano zakonom ili posebnim pravilnikom.
3. Generalna direkcija za akreditaciju Kosova obavlja svoje aktivnosti na neprofitabilnoj osnovi.
4. Odredbe ovog zakona se primenjuju za akreditaciju tela koja vrše aktivnosti ocenjivanja usaglašenosti u oblastima koja su uređena podzakonskim aktima Kosova i za akreditaciju tela koja obavljaju delatnost ocene usklađenosti u oblastima koja nisu uređena podzakonskim aktima Kosova.

POGLAVLJE II **ORGANIZACIJA AKREDITACIJE NA KOSOVU**

Član 5 **Generalna direkcija Kosova za akreditaciju**

1. Aktivnosti akreditacije obavlja Generalna direkcija za akreditaciju Kosova, osnovana kao nezavisno telo državne uprave, koja deluje u sklopu Ministarstva.
2. Struktura i organizacija DAK-a obezbeđuju nepristrasnost i objektivnost u donošenju odluke o akreditaciji.
3. Zakon o državnoj administraciji Republike Kosova će se primenjivati za osnivanje, organizaciju i obavljanje aktivnosti DAK-a, osim ako se ovim zakonom drugačije ne odredi.
4. Način organizacije i funkcionisanja DAK-a uređuje se podzakonskim aktima Vlade Kosova.

Član 6 **Obaveze DAK-a**

U skladu sa odredbama ovog zakona, DAK treba da primeni i državni standard Kosova koji usvaja odgovarajući usklađeni evropski i međunarodni standard, kao i dokumenta izdata od evropskih i međunarodnih organizacija za akreditaciju, kojima se određuju opšti zahtevi za akreditacione organe koji akredituju tela za ocenu usklađenosti.

Član 7

Delokrug akreditacionih aktivnosti DAK-a

1. Oblasti i delokrug aktivnosti akreditacije su sledeći:

- 1.1. akreditacija laboratorija za ispitivanje i etaloniranje;
- 1.2. akreditacija medicinskih laboratorija;
- 1.3. akreditacija inspeksijskih organa;
- 1.4. akreditacija tela za sertifikaciju proizvoda;
- 1.5. akreditacija tela za sertifikaciju sistema upravljanja (kvalitetom, životne sredine i slično);
- 1.6. akreditacija sertifikacionih tela osoblja; i
- 1.7. akreditacija drugih tela za ocenjivanje usaglašenosti.

Član 8

Nadležnosti DAK-a

1. DAK ima sledeće obaveze:

- 1.1. kroz proces akreditacije ocenjuje nadležnost tela za ocenjivanje usaglašenosti;
- 1.2. nadgleda kontinuirano ispunjavanje zahteva za obavljanje specifičnih aktivnosti za ocenu usklađenosti;
- 1.3. državnim administrativnim organima pruža ekspertizu i održava obuke za pitanja koja su vezana za akreditaciju tela za ocenu usaglašenosti;
- 1.4. uspostavlja i stavlja na raspolaganje javnosti pravila akreditacije, na osnovu odgovarajućih državnih standarda Kosova prihvaćenih od evropskih i međunarodnih standarda, kao i dokumenata izdatih od evropskih i međunarodnih organizacija za akreditaciju;
- 1.5. vodi i stavlja na raspolaganje javnosti spisak akreditovanih tela za ocenu usaglašenosti;
- 1.6. učestvuju u aktivnostima evropskih i međunarodnih organizacija za akreditaciju;
- 1.7. predstavlja i učestvuje u aktivnostima evropskih i međunarodnih organizacija za akreditaciju.

Član 9

Princip zabrane konkurencije

1. DAK ne pruža usluge ili ne vrši aktivnosti koje pružaju tela za ocenu usklađenosti.
2. DAK ne će pružati konsultantske usluge ili imati finansijski ili upravljački interes u telu za ocenjivanje usaglašenosti.
3. DAK ne će praviti konkurenciju ostalim nacionalnim telima za akreditaciju. Neće pružati usluge van granica Kosova, osim u slučajevima i pod uslovima utvrđenim u stavu 3 člana 24 ovog zakona.

Član 10

Finansijski izvori DAK-a

1. Finansijska sredstva za aktivnosti DAK-a se obezbeđuju iz državnog budžeta.
2. Donacije tela za ocenjivanje usaglašenosti nisu dozvoljene.
3. Iznos finansijskih sredstava potrebnih za rad DAK-a utvrđuje se na osnovu predviđenih aktivnosti u okviru Godišnjeg plana rada.
4. Ministarstvo i odgovarajuće Ministarstvo finansija obezbedi će potrebna finansijske resurse DAK-a za:
 - 4.1. neophodno izvršavanje njegovih obaveza;
 - 4.2. plaćanje članarine u evropskim i međunarodnim organizacijama za akreditaciju;
 - 4.3. učešće u radu evropskih i međunarodnih organizacija za akreditaciju;
 - 4.4. plaćanje spoljnog osoblja za akreditaciju.

Član 11

Naknade za akreditaciju

1. Usluge DAK-a se naplaćuju u skladu sa obavljenim poslom.
2. Cena usluga za akreditaciju biće određene pod-zakonskim aktima ministarstva.

Član 12

Organi DAK-a

1. DAK se sastoji od sledećih organa:
 - 1.1. Generalni direktor;

1.2. Stručni savet;

1.3. Savet za akreditaciju.

Član 13

Generalni direktor

1. Generalni direktor DAK-a donosi odluku o akreditaciji.
2. DAK-om upravlja generalni direktor.
3. Imenovanje, otpuštanje, funkcije i odgovornosti generalnog direktora se sprovode u skladu sa odredbama odgovarajućeg Zakona o javnoj službi Republike Kosova i Pravilniku o proceduri imenovanja na rukovodećim položajima.
4. Zapošljavanje službenika u DAK-u se vrši u skladu sa uslovima i kriterijumima navedenim u važećim odredbama Zakona o javnim službenicima Republike Kosova.

Član 14

Profesionalni savet

1. DAK osniva stručni savet kako bi se obezbedilo efikasno i uravnoteženo uključivanje svih interesnih strana i sačuvala nepristrasnost, transparentnost i pravičnost između interesnih strana u procesu akreditacije.
2. Stručni savet daje stručna mišljenja i preporuke generalnom direktoru DAK-a o pitanju razvoja sistema akreditacije na Kosovu, uključujući politiku, procedure, godišnje i dugoročne planove, proširenje aktivnosti akreditacije i neophodnim ljudskim i finansijskim izvorima.
3. Generalni direktor DAK-a ne donosi odluke o pitanjima iz stava 2 ovog člana, bez prethodne preporuke stručnog saveta.
4. Generalni direktor imenuje članove Apelacione komisije sa spiska članova koji preporučuje Stručni savet.
5. Način osnivanja stručnog saveta, delokrug, kao i izbor i imenovanje članova uređuje se podzakonskim aktom koji donosi ministarstvo.

Član 15

Savet za akreditaciju

1. Generalni direktor DAK-a osniva Savet za akreditaciju, čiji članovi ne mogu biti oni koji su izvršili ocenu tela za ocenjivanje usaglašenosti.
2. Savet za akreditaciju daje preporuke generalnom direktoru za donošenje odluka o akreditaciji za svaki pojedinačni slučaj koji se ocenjuje.
3. Način osnivanja Saveta za akreditaciju, delokrug, kao i izbor i imenovanje njegovih članova

uređuje se podzakonskim aktom koji donosi ministarstvo.

Član 16

Nadzorni organ DAK-a

1. Ministarstvo je organ koji je odgovoran za nadzor zakonitosti DAK-a, uključujući i praćenje ispunjavanja zakleva, koji su propisani u članu 6 ovog zakona, vodeći računa na poverljivost podataka tela za ocenu usaglašenosti, koja su klijenti DAK-a.
2. Ministarstvo uzima u obzir rezultate uzajamne ocene prilikom praćenja DAK-a, u skladu sa stavom 1 ovog člana.

POGLAVLJE III

POSTUPAK AKREDITACIJE

Član 17

Postupak akreditacije

1. Kad god to zahteva telo za ocenjivanje usaglašenosti, DAK ocenjuje da li je to telo za ocenjivanje usaglašenosti nadležno za vršenje specifičnih aktivnosti ocenjivanja usaglašenosti.
2. Akreditacija se vrši na osnovu zahteva tela za ocenjivanje usaglašenosti.
3. DAK i telo za ocenjivanje usaglašenosti ugovorom regulišu međusobna prava i obaveze u vezi sa dobijanjem sertifikata o akreditaciji i održavanje akreditacije.
4. DAK će čuvati tajnost informacija dobijenih u svim slučajevima akreditacije.
5. DAK izdaje sertifikat o akreditaciji telu za ocenjivanje usaglašenosti, tamo gde ustanovi da je naležan.
6. Ako prilikom završavanja procesa akreditacije ustanovi da, telo za ocenu usaglašenosti, nije ispunilo uslove akreditacije, DAK donosi odluku o odbijanju akreditacije ili davanje akreditacije, sužavanjem delokruga.
7. Sertifikat usaglašenosti se izdaje za period od najviše četiri (4) godine. Telo akreditovano za ocenu usaglašenosti mora biti stalno u skladu sa zahtevima akreditacije u periodu u kojem je sertifikat o akreditaciji važeći.
8. DAK će izraditi i staviti na raspolaganje javnosti pravila za akreditaciju tela za ocenu usaglašenosti, gde se detaljno specifikuje proces akreditacije.
9. DAK određuje neophodne procedure, putem unutrašnjih akata, kako bi obezbedio efikasno i neophodno upravljanje unutrašnjim kontrolama celokupnog procesa akreditacije.

Član 18

Simbol akreditacije

DAK će dozvoliti telu akreditovanom za ocenu usaglašenosti da koristi simbol akreditacije kako bi pokazalo svoj status akreditovanog tela za ocenjivanje usaglašenosti.

Član 19

Nadzor tela akreditovanog za ocenjivanje usaglašenosti

1. DAK prati tela za ocenjivanje usaglašenosti, kojima je izdalo sertifikat o akreditaciji, kroz sprovođenje redovnog nadzora. Tokom nadzora, DAK odlučuje o produženju ili promenama delokruga akreditacije.
2. Ukoliko akreditovano telo za ocenjivanje usaglašenosti traži proširenje obima akreditacije, ocena nadležnosti za prošireni obim može da se obaviti u toku nadzora.
3. Tamo gde DAK utvrdi da telo za procenu usaglašenosti, koje je dobilo sertifikat o akreditaciji, nije kompetentno da izvrši određenu aktivnost ocenjivanja usaglašenosti ili je ozbiljno prekršilo svoje obaveze, DAK će preduzeti sve odgovarajuće mere u razumnom roku kako bi smanjio, suspendovao ili povukao akreditaciju.
4. Protiv odluke DAK-a o smanjenju, suspenziji ili povlačenju akreditacije, telo za ocenu usaglašenosti može podneti zahtev za apelaciju.
5. Tokom ocene, DAK proverava da li telo za ocenjivanje usaglašenosti vrši procenu usaglašenosti na odgovarajući način, uzimajući u obzir veličinu kompanije, sektor u kome kompanija posluje, njenu strukturu, složenost proizvodne tehnologije, masu i serijsku prirodu proizvodnog procesa.

Član 20

Radne grupe

1. DAK može formirati stručne radne grupe na osnovu pozicije ili na privremenoj osnovi u cilju pružanja ekspertize o specifičnim pitanjima u postupku akreditacije kao što su: tehnički odbori, odbori za ocenu lica i u ostalim oblastima.
2. Tehnička odbor je organ koji pruža tehničke ekspertize u određenim oblastima akreditacije.
3. Odbor za ocenu lica je telo koje ocenjuje i prati osobe uključene u proces akreditacije u pogledu njihovih kvalifikacija, stručnosti i iskustva u radu, kao i njihov učinak u određenoj oblasti i delokrugu.

Član 21

Apelacioni postupak

1. DAK utvrđuje postupak za rešavanje žalbi.
2. Žalbe analizira Žalbene komisije iz stava 4 člana 14, ovog zakona, koja daje preporuke generalnom direktoru.

3. Odluka generalnog direktora je pravosnažna, a protiv nje se može pokrenuti upravni spor pri nadležnom sudu.

Član 22

Žalbeni postupak

1. DAK utvrđuje postupak za rešavanje pritužbi u vezi sa svojim aktivnostima ili aktivnostima tela za ocenjivanje usaglašenosti akreditovanih od strane DAK-a.

2. Žalbe rešava generalni direktor DAK-a.

POGLAVLJE IV

MEĐUNARODNA SARADNJA

Član 23

Međunarodne aktivnosti DAK-a

1. DAK će ispuniti standarde kako bi bio član evropskih i međunarodnih organizacija za akreditaciju i učestvovati u njihovim aktivnostima.

2. DAK će biti podvrgnut kolegijalnom ocenjivanju u organizaciji Evropske organizacije za akreditaciju, i treba da potpisuje sporazume o uzajamnom priznavanju akreditacije.

3. Na Kosovu je priznata jednakost usluga koje pružaju ona akreditovana tela koja su uspešno prošla kolegijalno ocenjivanje iz stava 2 ovog člana.

4. Sledstveno stavu 3 ovog člana, prihvaćeni su i priznati sertifikati o akreditaciji tih akreditovanih tela kao i potvrde izdate od strane tela za ocenjivanje usaglašenosti akreditovanih sa njihove strane.

Član 24

Prekogranična akreditacija

1. Telo za ocenjivanje usaglašenosti može tražiti akreditaciju od nacionalnog tela za akreditaciju van granica Kosova samo u jednom od sledećih slučajeva:

1.1. kada DAK ne vrši akreditaciju u pogledu aktivnosti ocenjivanja usaglašenosti za koje se traži akreditacija;

1.2. kada DAK nije uspešno prošla kolegijalno ocenjivanje iz stava 2 člana 23 u pogledu aktivnosti ocenjivanja usaglašenosti za koje se traži akreditacija.

2. DAK može prihvatiti zahtev za akreditaciju tela za ocenjivanje usaglašenosti van Kosova, pod uslovima iz stava 1 ovog člana.

3. Kada DAK primi zahtev za akreditaciju od tela za ocenjivanje usaglašenosti osnovanog u drugoj zemlji treba da obavesti nacionalno akreditaciono telo zemlje u kojoj je osnovano telo za

ocenjivanje usaglašenosti koje to zahteva. U takvim slučajevima, Nacionalno telo za akreditaciju u zemlji u kojoj je osnovano telo za ocenjivanje usaglašenosti može učestvovati kao posmatrač.

4. DAK može tražiti od nekog drugog nacionalnog tela za akreditaciju da izvrši deo aktivnosti procene. U takvom slučaju, odluku o akreditaciji donosi DAK koja takođe izdaje sertifikat o akreditaciji.

POGLAVLJE V PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 25 Prelazne odredbe

Vlada Kosova će obezbediti DAK-u sve potrebne prostorije i opremu, a pri tom DAK preuzima od Direkcije za akreditaciju Kosova sva sredstva i opremu namenjenu za obavljanje poslova koji se odnose na akreditaciju kao i zaposlene koji obavljaju ove poslove.

Član 26 Važenje sertifikata o akreditaciji

1. Stupanjem na snagu ovog zakona, Sertifikati o akreditaciji, koje je izdao Direktor za akreditaciju Kosova (DAK), važe u toku celokupnog perioda njihovog važenja, izuzev ukoliko se postupa u suprotnosti sa članom 19 stav 3 ovog zakona.

2. Aktivnosti akreditacije koje su započete pre stupanja na snagu ovog zakona okonča će se u skladu sa ovim zakonom i propisima iz člana 28 iz ovog zakona.

Član 27 Donošenje podzakonskih akata

Vlada i ministarstvo donose podzakonska akta određena ovim zakonom u roku od jedne (1) godine nakon njegovog stupanja na snagu.

Član 28 Podzakonska akta koja se primenjuju do donošenja novih

1. Pod uslovom da nisu u suprotnosti sa ovim zakonom i do donošenja novih podzakonskih akata za pravilno sprovođenje ovog zakona, podzakonska akta koja se trenutno primenjuju ostaju na snazi i to:

1.1. Uredba (MTI) br. 02/2016 o Savetu za akreditaciju;

1.2. Uredba (MTI) br. 04/2016 o Stručnom savetu za akreditaciju;

1.3. Uredba br. 29/2012 o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mesta u Ministarstvu trgovine i industrije, u delu kojim se reguliše organizovanje „Generalnog direktorata za akreditaciju na Kosovu” (članovi od 45 do 50);

1.4. Administrativnu uputstvo br. 19/ 2012 za određivanje oblika, sadržine i upotrebu amblema akreditacije;

1.5. Administrativno uputstvo br. 04/2013 za određivanje tarifa akreditacije.

Član 29

Odredbe o prestanku važenje

Stupanjem na snagu ovog zakona prestaju da veže Zakon br. 03/L-069 o akreditaciji i Zakon br. 04/L-007 o izmenama i dopunama Zakona br. 03/L-069 o akreditaciji.

Član 30

Stupanje na snagu

Ovaj zakon stupa na snagu petnaest dana (15) nakon objavljivanja u Službenom listu Kosova.

Zakon br. 05/L-117

20. decembar 2016.

Proglaseno Ukazom Br. DL-001-2017, dana 05.01.2017, od strane Predsednika Republike Kosova Hashim Thaçi.